

บทเรียนแบบโปรแกรม

เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่าน
จับใจความ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

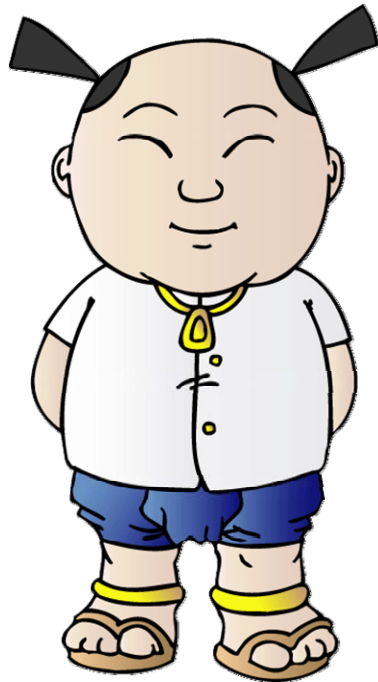
นางพุ่มพวง ภาษิตวิไลธรรม

ครูชำนาญการโรงเรียนบ้านเมืองชุม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาบทเรียน เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดแล้ว สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านจับใจความ เขียนเป็นแผนผังความคิดได้

คำนำ

บทเรียนแบบโปรแกรมเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด ซึ่งบทเรียนแบบ โปรแกรมที่จัดทำขึ้น มีทั้งหมด 7 ตอน ได้กำหนดเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาและประเมินผลเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ มีการเสริมแรงแก่ผู้เรียนเป็นระยะ ๆ มีการเฉลยคำตอบให้ทันที มีเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ผู้เรียนจะพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดทักษะในการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

ผู้จัดทำหวังว่า บทเรียนแบบโปรแกรมเล่มนี้ คงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน นำไปพัฒนาการเรียนรู้ต่อไป

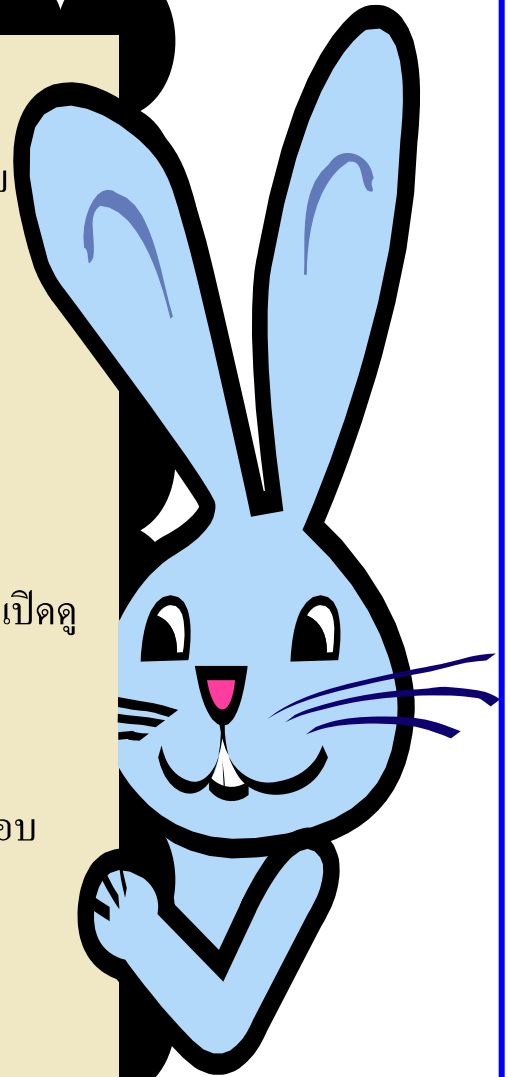
นางพุ่มพวง ภาษิตวิไลธรรม

ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านเมืองชุม

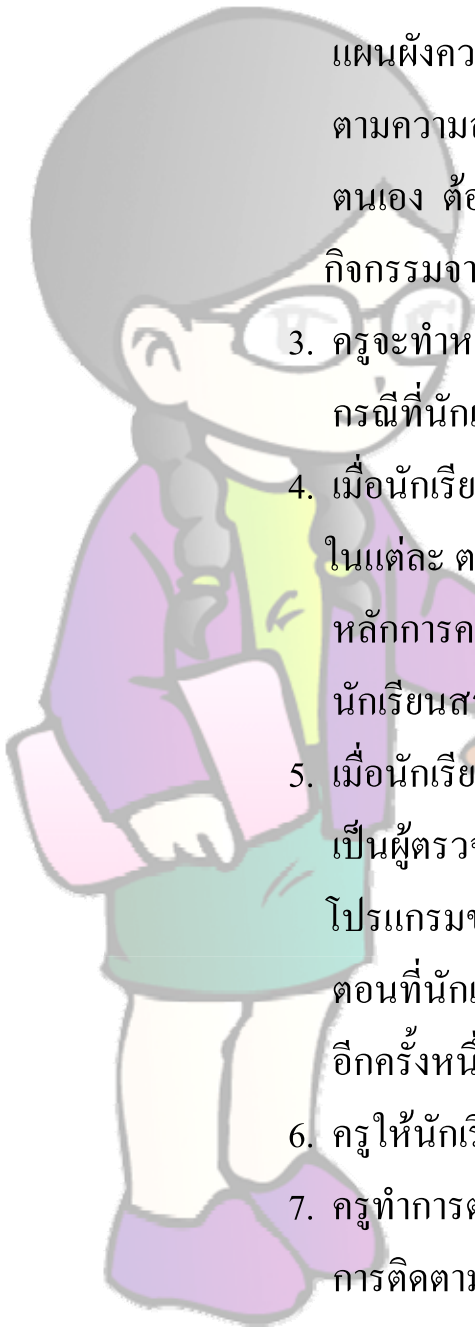
คำแนะนำในการเรียน

1. บทเรียนนี้เป็นบทเรียนแบบโปรแกรมแบบ
เส้นตรง
2. ให้น้อง ๆ ศึกษาไปที่ละขั้นตอนตามลำดับ
3. ก่อนจะทำการศึกษา ให้ทำแบบทดสอบ
ก่อนเรียน และตรวจคำตอบจากเฉลย
4. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนเริ่มเรียน
5. ขณะศึกษาบทเรียน และปฏิบัติกิจกรรมไม่เปิดดู
เฉลยคำตอบก่อน ควรมีความซื่อสัตย์
ต่อตนเอง
6. เมื่อศึกษาบทเรียนจบแล้ว ให้ทำแบบทดสอบ
หลังเรียน และตรวจคำตอบจากเฉลย
เพื่อทราบความก้าวหน้าของน้อง ๆ
7. เมื่อเข้าใจดีแล้ว ศึกษาบทเรียนเลยครับ

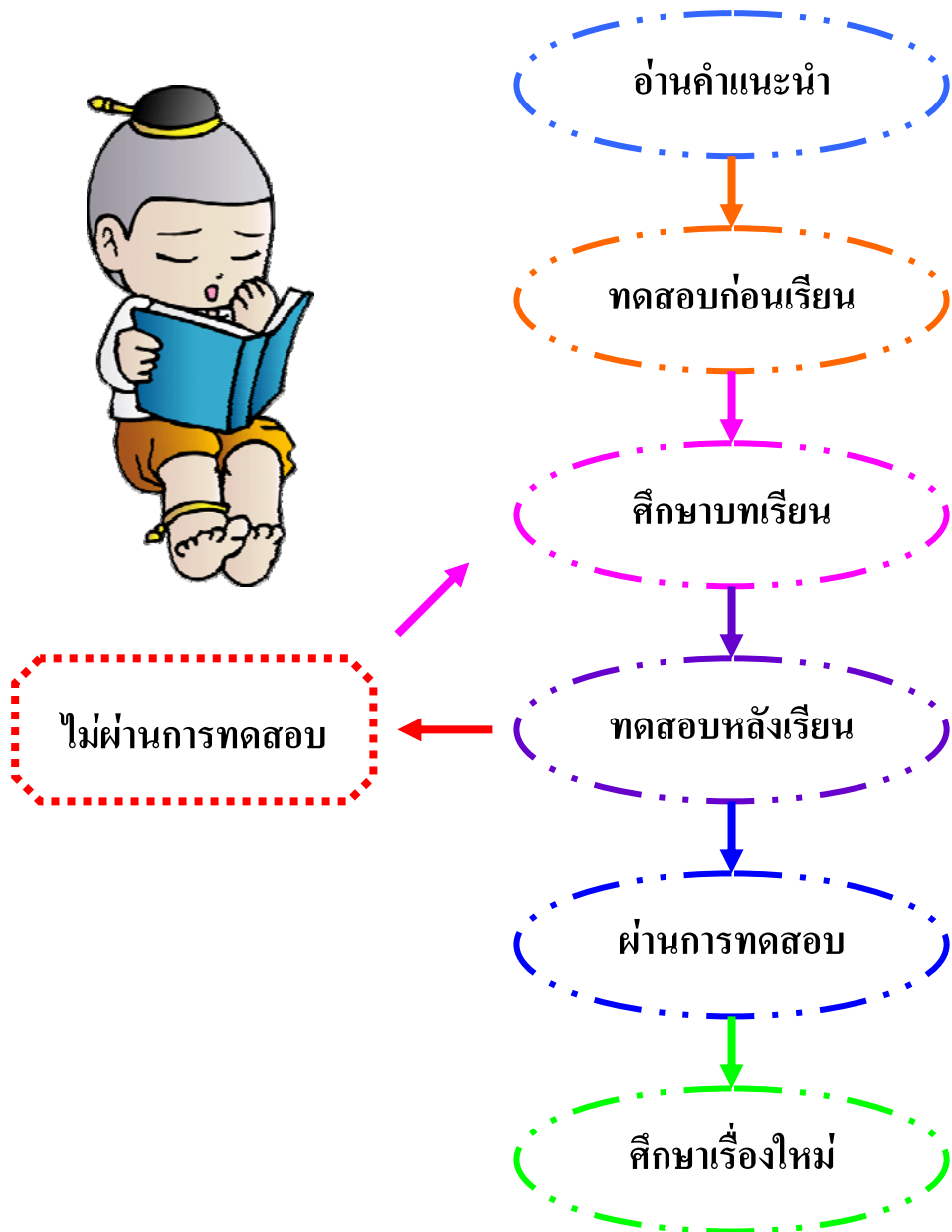

คำแนะนำสำหรับครู

1. ครูให้นักเรียนแบบทดสอบก่อนเรียน โดยครูจัดเตรียมกระดาษคำตอบไว้ให้นักเรียน
2. ครูจะต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่า การเรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่องการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด นักเรียนต้องปฏิบัติงานด้วยตนเองตามความสามารถ ความเข้าใจ ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต้องไม่เปิดดูเฉลยก่อนลงมือทำงานกว่าจะลงมือทำกิจกรรมจากกรอบนั้นเสร็จ
3. ครูจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษา เสนอแนะและอธิบายเพิ่มเติมกรณีที่นักเรียนมีปัญหาเท่านั้น
4. เมื่อนักเรียน เรียนบทเรียนแบบโปรแกรมจบในแต่ละ ตอน เรียบร้อยแล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการความคิดรวบยอดในแต่ละตอนนั้น ๆ โดยให้นักเรียนสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเอง
5. เมื่อนักเรียน เรียนบทเรียนแบบโปรแกรมจบบทแล้ว ครูเป็นผู้ตรวจสอบการทำกิจกรรมในบทเรียนแบบโปรแกรมของนักเรียนอีกครั้ง แล้วนำข้อบกพร่อง หรือตอนที่นักเรียนไม่เข้าใจมาร่วมกันอภิปรายชี้แนะและสรุปอีกครั้งหนึ่ง
6. ครูให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน
7. ครูทำการตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน เพื่อเป็นการติดตามผลและเปรียบเทียบผลความก้าวหน้า

แผนภูมิลำดับขั้นการเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เห็นว่าถูกต้อง
และกาเครื่องหมาย X หน้าข้อที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง

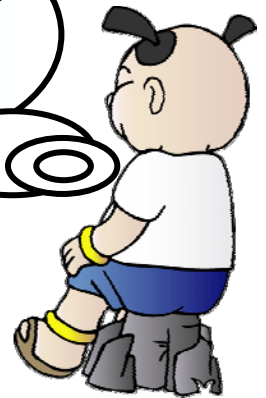
- _____ 1. การเรียนรู้ด้วยภาพไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
- _____ 2. การเรียนรู้ด้วยภาพมีมากมายหลายวิธี
- _____ 3. การเรียนรู้ด้วยภาพที่นิยมและกล่าวถึงกันมาก คือ แผนผังความคิด
- _____ 4. แผนผังความคิดมีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น แผนที่ความคิด แผนภาพ
โครงเรื่อง
- _____ 5. แผนผังความคิดไม่สามารถออกแบบเป็นรูปภาพต่าง ๆ ได้
- _____ 6. แผนผังความคิดเป็นการแสดงความรู้ โดยใช้แผนภาพ สร้างเป็นแผนภาพ
จัดเป็นความคิด แล้วนำมาจัดลำดับเป็นภาพ
- _____ 7. แผนภาพความคิดมีข้อเสีย คือ เรื่องที่จะเขียนไม่ครบถ้วนสมบูรณ์
- _____ 8. หัวเรื่องแผนผังความคิดต้องเขียนด้วยคำบรรจงตัวใหญ่ ๆ
- _____ 9. การเลือกรูปภาพแผนผังความคิดต้องเลือกให้เหมาะสมกับการนำไปใช้
ประโยชน์ และเนื้อหาของเรื่อง
- _____ 10. แผนผังความคิดมีวิธีการสร้างเพียง 1 วิธีเท่านั้น

ทำถูกกี่ข้อ ต้องรอดูเฉลยนะครับ

การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

พี่แกละครับ วันนี้ผมมีเรื่องรบกวนอีกแล้ว
ครับ ครูให้ไปค้นคว้า เรื่องการเขียนแผนผัง
ความคิด ช่วยอธิบายให้ผมเข้าใจด้วยนะครับ

ตั้งใจฟังอย่าสับสนนะครับ แผนผังความคิด หรือ
การเรียนรู้ด้วยภาพ เป็นการแสดงความรู้ โดยใช้แผนภาพ
นำข้อมูลความรู้มาจัดเป็นระบบ สร้างเป็นแผนภาพหรือ
จัดความคิด โดยนำหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาแยกหัวข้อ
ย่อยแล้วนำมาจัดลำดับเป็นภาพ

ฟังพี่แกละอธิบายแล้ว ลองตอบคำถามนะครับ

 แผนผังความคิด คืออะไร

เฉลยคำตอบอยู่หน้าถัดไปนะครับ ดูได้เฉลย

การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

เฉลย

แผนผังความคิด คือ การนำข้อมูล ความรู้ มาจัดเป็นระบบ
สร้างเป็นแผนภาพหรือจัดความคิด โดยนำหัวข้อเรื่องใด
เรื่องหนึ่งมาแยกเป็นหัวข้อย่อย แล้วนำมาจัดลำดับเป็นภาพ

ตอบได้ใกล้เคียงถือว่าถูกต้องแล้วครับ

กรอบที่ 2

การเขียนแผนผังความคิดหรือ วิธีการเรียนรู้
ด้วยภาพ มีวิธีการมากมายหลายวิธีแต่วิธีที่นิยมและ
กล่าวถึงกันมากเรียกว่า แผนผังความคิด ซึ่งมีชื่อ
เรียกมากมายหลายชื่อ เช่น แผนที่ความคิด แผนภาพ
ความหมาย แผนภาพ โครงเรื่อง

ฟังพี่แกละอธิบายแล้ว ตอบคำถามกันนะครับ

- ★ แผนผังความคิด มีชื่อเรียกมากมายหลายชื่อ เช่นอะไรบ้าง

อยากรู้คำตอบ ดูเฉลยในหน้าถัดไปซิครับ

การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

เฉลย

- ★ แผนผังความคิดมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น แผนที่ความคิด
แผนภาพความหมาย แผนภาพโครงเรื่อง

ตอบได้ถูกต้องเยี่ยมมากครับ

กรอบที่ 3

แผนภาพความคิด สามารถ

พัฒนาการอ่าน ทำให้รู้จักรวบรวมความรู้
ที่ได้จากการอ่านจัดเป็นระบบ ซึ่งจดจำ
ได้ง่าย และแม่นยำยิ่งขึ้น ใช้จัดขอบเขต
ความรู้ ความคิด เพื่อกำหนดทิศทางของ
เรื่องที่จะเขียนทำให้งานเขียนมีประเด็นที่
ชัดเจน และได้รับความครบถ้วนสมบูรณ์

★ แผนผังความคิดมีประโยชน์อย่างไร

ตอบถูกหรือเปล่าลองดูเฉลยนะครับ

การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

เฉลย

☆ ประโยชน์ของแผนภาพความคิด คือ รู้จักรวบรวมความรู้
ที่ได้จากการอ่าน มาจัดเป็นระบบ ทำให้จดจำได้ง่ายและ
แม่นยำขึ้น ใช้จัดขอบเขตหรือกำหนดทิศทางที่จะเขียนทำให้
งานเขียนมีความครบถ้วนสมบูรณ์

ถ้าคำตอบของน้อง ๆ ใกล้เคียงแนวตอบ ก็ถือว่าถูกต้องแล้วครับ

กรอบที่ 4

เรามาทำความเข้าใจขั้นตอนการสร้าง
แผนภาพความคิด ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดชื่อเรื่อง หรือความคิดรวบยอดสำคัญ
2. ระดมสมอง คิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง
แล้วจดบันทึกไว้เป็นคำ หรือกลุ่มคำสั้น ๆ
3. นำคำหรือกลุ่มคำที่จดบันทึกไว้ ซึ่งมี
ความหมายเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กัน มาจัดกลุ่ม
ตั้งชื่อกลุ่มคำเป็นหัวข้อย่อย แล้วเรียงลำดับ
กลุ่มตามความสำคัญ
4. เลือกรูปแบบแผนภาพความคิดให้เหมาะสม
กับการนำไปใช้ประโยชน์และเนื้อหาของ
เรื่อง

😊 น้อง ๆ ลองสรุปขั้นตอนในการสร้างแผนภาพความคิดมาพอเข้าใจนะครับ

แนวการตอบ ต้องเปิดหน้าถัดไปครับ

การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

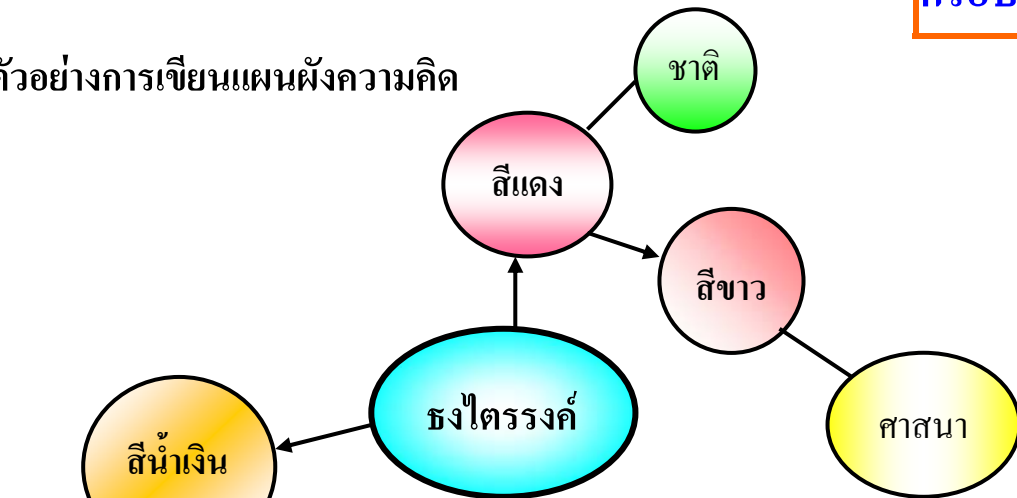
เฉลย

😊 ชื่อเรื่องเขียนด้วยคำบรรจงตัวใหญ่ ๆ นำกลุ่มคำที่สัมพันธ์กันมาจัดกลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มคำเป็นหัวข้อย่อยเรียงลำดับตามความสำคัญ แล้วเลือกรูปแบบการเขียนแผนผังความคิดให้เหมาะสมกับเนื้อหา และการนำไปใช้ประโยชน์

แนวตอบใกล้เคียง ถือว่าถูกต้องครับ

กรอบที่ 5

ตัวอย่างการเขียนแผนผังความคิด

น้อง ๆ ครับ ชื่อเรื่องตรงกลางให้เขียนคำบรรจงตัวใหญ่ ๆ ให้เป็นจุดเด่น อย่าลืมนะครับ

การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

น้องศึกษาเรื่อง การเขียนแผนผัง
ความคิดจบแล้ว ลองสรุปเรื่อง โดยการเขียน
เป็นแผนภาพความคิด รูปแบบในการเขียน
และการตกแต่งความสวยงาม แล้วแต่
ความคิดสร้างสรรค์ของน้อง ๆ นะครับ

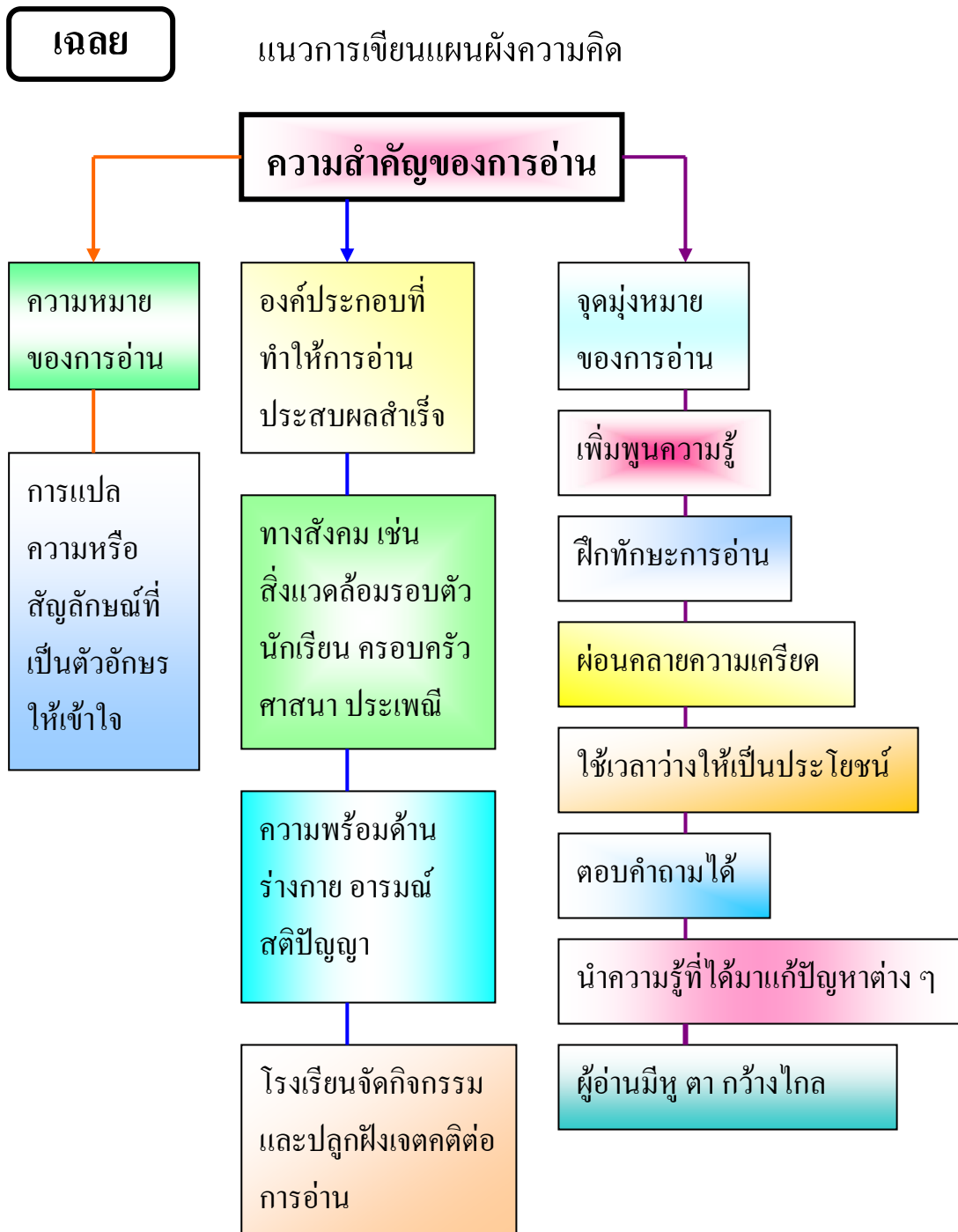

เรื่อง ความสำคัญของการอ่าน

แนวการเขียนแผนผัง อยู่หน้าถัดไปนะครับ

การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

การอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

😊 แผนภาพความคิด หมายถึง การนำข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง มาจัดเป็นระบบ สร้างเป็นแผนภาพหรือจัดความคิด

😊 แผนภาพความคิด เป็นวิธีการเรียนรู้ด้วยภาพ

😊 แผนผังความคิดมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น แผนที่ความคิด แผนภาพโครงเรื่อง
ขั้นตอนการสร้างแผนภาพความคิด

เรามาทำความเข้าใจขั้นตอนการสร้างแผนภาพความคิด ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง
ดังนี้

1. กำหนดชื่อเรื่อง หรือความคิดรวบยอดสำคัญ
2. ระดมสมอง คิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง แล้วจดบันทึกไว้เป็นคำ หรือกลุ่มคำสั้น ๆ
3. นำคำหรือกลุ่มคำที่จดบันทึกไว้ ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กัน มาจัดกลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มคำเป็นหัวข้อย่อย แล้วเรียงลำดับกลุ่มคำตามความสำคัญ
4. เลือกรูปแบบแผนภาพความคิดให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์และเนื้อหาของเรื่อง

ศึกษาจบแล้ว เรามาทำแบบทดสอบหลังเรียนกันเลยนะครับ

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เห็นว่าถูกต้อง
และกาเครื่องหมาย × หน้าข้อที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง

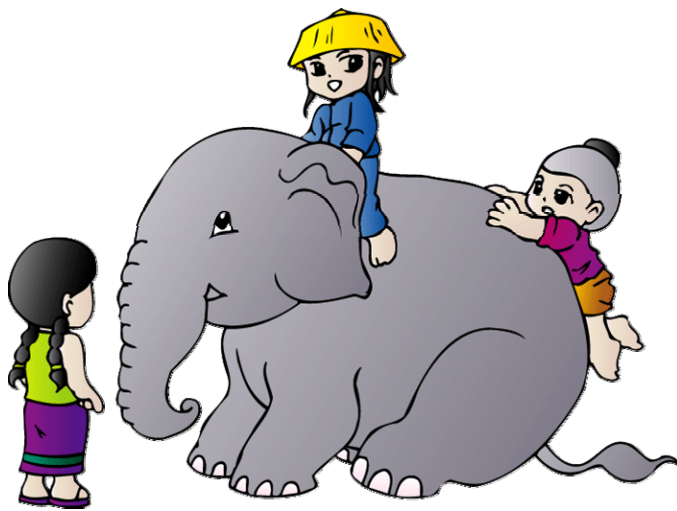
- _____ 1. การเรียนรู้ด้วยภาพไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
- _____ 2. การเรียนรู้ด้วยภาพมีมากมายหลายวิธี
- _____ 3. การเรียนรู้ด้วยภาพที่นิยมและกล่าวถึงกันมาก คือ แผนผังความคิด
- _____ 4. แผนผังความคิดมีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น แผนที่ความคิด แผนภาพ
โครงเรื่อง
- _____ 5. แผนผังความคิดไม่สามารถออกแบบเป็นรูปภาพต่าง ๆ ได้
- _____ 6. แผนผังความคิดเป็นการแสดงความรู้ โดยใช้แผนภาพ สร้างเป็นแผนภาพ
จัดเป็นความคิด แล้วนำมาจัดลำดับเป็นภาพ
- _____ 7. แผนภาพความคิดมีข้อเสีย คือ เรื่องที่จะเขียนไม่ครบถ้วนสมบูรณ์
- _____ 8. หัวเรื่องแผนผังความคิดต้องเขียนด้วยคำบรรจงตัวใหญ่ ๆ
- _____ 9. การเลือกรูปภาพแผนผังความคิดต้องเลือกให้เหมาะสมกับการนำไปใช้
ประโยชน์ และเนื้อหาของเรื่อง
- _____ 10. แผนผังความคิดมีวิธีการสร้างเพียง 1 วิธีเท่านั้น

ทำถูกกี่ข้อ ต้องรอดูเฉลยนะครับ

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

- ข้อ 1. ✗
- ข้อ 2. ✓
- ข้อ 3. ✓
- ข้อ 4. ✓
- ข้อ 5. ✗
- ข้อ 6. ✓
- ข้อ 7. ✗
- ข้อ 8. ✓
- ข้อ 9. ✓
- ข้อ 10. ✗

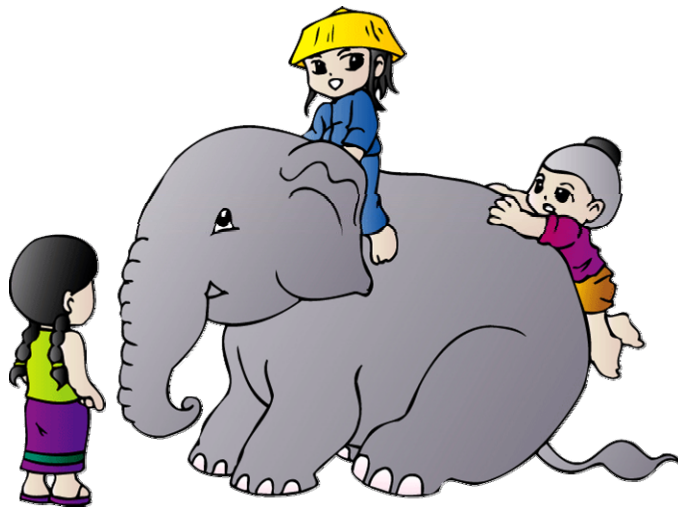

ทำถูก 8 ข้อขึ้นไป ถือว่าเก่งมากครับ แต่ถ้าไม่ผ่าน ไม่ต้องเสียใจ ทบทวนบทเรียน แล้วทำใหม่ครับ เมื่อเข้าใจดีแล้ว ศึกษาตอนที่ 3 ต่อไปเลยนะครับ

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ตอนที่ 2 การเขียนแผนผังความคิดจากการอ่านจับใจความ

- ข้อ 1. ✗
- ข้อ 2. ✓
- ข้อ 3. ✓
- ข้อ 4. ✓
- ข้อ 5. ✗
- ข้อ 6. ✓
- ข้อ 7. ✗
- ข้อ 8. ✓
- ข้อ 9. ✓
- ข้อ 10. ✗

ทำถูก 8 ข้อขึ้นไป ถือว่าเก่งมากครับ แต่ถ้าไม่ผ่าน ไม่ต้องเสียใจ ทบทวนบทเรียน แล้วทำใหม่ครับ เมื่อเข้าใจดีแล้ว ศึกษาตอนที่ 3 ต่อไปเลยนะครับ

หนังสืออ้างอิง

- ชาตรี เกิดท่า. เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช , 2545.
- ถวัลย์ มาศจรัส. นวัตกรรมการศึกษาชุดบทเรียนแบบโปรแกรม กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ชารอักษร, 2544.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ประสานมิตร , 2545.
- วรรณิ โสมประยูร. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช , 2542.
- แวมยุรา เหมือนนิล. การอ่านจับใจความ. กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก, 2541.
- ศึกษาธิการ , กระทรวง. การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว , 2546.
- _____ . บทอาขยาน ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 - ช่วงชั้นที่ 4 หลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว , 2548.
- _____ . หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ชุดภาษาเพื่อชีวิต
วรรณกรรมปฏิสัมพันธ์ ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว , 2548.
- _____ . หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ชุดภาษาเพื่อชีวิต
ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว , 2548.
- _____ . หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ชุดภาษาเพื่อชีวิต
วรรณคดีลำน่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว , 2547.
- _____ . หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและ
มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ , 2545.

สมบัติ ศัญชัยรัตน์. การเรียนรู้ภาษาไทยโดยเน้นกระบวนการคิด. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

สมศักดิ์ สันธุระเวชชัย. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนา
พานิช จำกัด , 2544.

สมศักดิ์ สันธุระเวชชัย และคณะ. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด , 2544.

สนิท สัตโยภาส. การสอนภาษาไทยแก่เด็กประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
กรุงธนพัฒนา , 2538.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช , 2542.

